

Навчання дітей відвідуванню стоматолога з використанням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій

Education of Children Visiting Dentist by Visual Perception Using Pictures
Photo Sequence of Actions

Кузьміна В.А., магістр, ас. кафедри, Якубова І.І., д.мед.н., проф., Ципан С.Б., ас.
Приватний вищий навчальний заклад
«Київський медичний університет УАНМ»
Kuzmina V.A., Yakubova I.I., Tsypan S.B.
Private Higher Educational Establishment
«Kyiv Medical University of UAFM»

Адреса для кореспонденції:
Якубова Інесса Ігорівна
e-mail: inessa_y@ukr.net

Мета: Розробити методику навчання поведінки та дій дитини під час стоматологічного прийому із застосуванням фотоілюстративного матеріалу послідовності дій. **Методи:** Світлини послідовності дій відображають кожен крок і завдання, які має виконати дитина. **Результати:** Надання дитині візуальних підказок дає змогу краще зрозуміти власні дії та повторити побачене під час відвідування стоматологічного кабінету, що загалом позитивно впливає на якість надання стоматологічної допомоги. **Висновки:** Алгоритм навчання дітей поведінки під час відвідування стоматологічного кабінету за допомогою зорового сприйняття із використанням світлин послідовності дій покращує розуміння та адаптацію дітей перед стоматологічною маніпуляцією.

Ключові слова: діти, світлини послідовності дій, відвідування стоматолога.

Purpose: To develop a method of teaching children during dental reception with photo workflow. **Methods:** Action photography sequence displays each step of each task to be performed by a child. **Results:** Provide visual cues child helps her to better understand her actions and repeat what he saw during a visit to the dental office, which positively affects the quality of dental care. **Conclusions:** Children learning algorithm with respect to visiting the dental office by using visual perception photos workflow images allows a better understanding and adaptation of children dental manipulation.

Key words: kids, photography workflow, training visits to the dentist.

ВСТУП

Завданнями дитячого лікаря-стоматолога є покращення стоматологічного статусу маленького пацієнта та формування позитивного ставлення до стоматології у майбутньому [1, 2]. Саме від результатів співпраці у дитячому віці з лікарем залежить не тільки стоматологічний статус дитини, а й формування мислення про здоровий спосіб життя і збереження психологічного здоров'я.

У статті наведений алгоритм навчання поведінки та дій дитини під час відвідування стоматолога за допомогою

зорового сприйняття із використанням світлин послідовності дій.

Інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного життя. Так, розробляються нові види навчання, що враховують цінні здобутки минулого, та поєднують їх із можливостями інформаційних технологій. Термін «змішане навчання» (*blended learning*) дедалі частіше використовують для опису гібридної методики, згідно з якою поєднуються традиційне, самостійне та он-лайн навчання. Ідеться не просто про використання сучасних інтерактивних технологій як додатка до традиційних, а як про якісно новий підхід

Стаття є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний університет УАНМ»: «Оцінка ризику виникнення, визначення особливостей патогенезу, клініки, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дітей із різними класами хвороб» (державний реєстраційний номер 0112U008260)

до навчання, що трансформує, а іноді й «перевертає» клас (*flipped classroom*). Вперше термін *blended learning* використано в інформаційному бюлетені (1999 р.), коли освітня компанія, що займалася інтерактивним навчанням, оголосила про зміну назви на EPIC та намір використовувати методику змішаного навчання. Термін використовували стосовно низки методів до 2006 р., коли Бонк та Грехем (Bonk and Graham) опублікували книгу «Handbook of Blended Learning», у якій дали визначення змішаного навчання як такого, що поєднує традиційне навчання (*face-to-face instruction*) з он-лайн навчанням (*computer mediated instruction*). З огляду на це, педагоги-новатори дійшли згоди щодо трьох основних складових змішаного навчання: традиційне навчання в аудиторії під керівництвом досвідченого викладача; різні шляхи або механізми використання навчаль-

них матеріалів, а також структуроване самостійне навчання з використанням досвіду безпосереднього спілкування та он-лайн матеріалів.

Структуроване навчання підвищує рівень самостійності дитини (виконання завдання без підказки дорослого), що є важливим та універсальним умінням [9]. Зважаючи на те, що стоматологічне лікування дітей надзвичайно складне завдання, навчання відвідуванню стоматолога є актуальним. Мета роботи – розробити фотоілюстративний матеріал послідовності дій для навчання відвідуванню стоматолога дітей від 2 років за допомогою зорового сприйняття.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ

Ми розробили методику навчання дітей поведінки в умовах стоматологічного кабінету за допомогою візуаліза-

ції дій лікаря та дитини із використанням світлин. Світлини візуалізації дій відображають кожен крок у процесі або кожне завдання, яке потрібно виконати. Візуальні підказки можуть допомогти дитині навчитися відвідувати стоматолога, це також збільшує ймовірність того, що вона зможе робити це самостійно.

Впровадження другого етапу гібридного навчання гігієни порожнини рота проводили серед 67 дітей віком до трьох років.

Відвідування стоматолога. Світлини послідовності дій Інструкція

Помістіть світлини у правильному порядку та покажіть дитині кожен крок відвідування стоматолога. Закріпіть світлини на дошці, дзеркалі або стіні. Ці світлини слід використовувати в разі запланованого відвідування стоматолога.

Мал. 1. Стоматолог — це лікар, який допомагає утримувати зуби чистими та здоровими

Мал. 2. Ми йдемо до стоматолога

Мал. 3. Коли ми приходимо в клініку, необхідно сказати реєстратору своє ім'я, і отримати талон

Мал. 4. В кімнати для очікування маємо дочекатись своєї черги. Коли назвуть твоє ім'я, заїдемо до спеціального кабінету стоматолога

Мал. 5. *Стоматолог вдягає на мене нагрудну серветку. Вона допомагає залишити мій одяг чистим*

Мал. 6. *Відбудеться знайомство з лікарем та відповімо на його запитання. Велике крісло буде рухатись і відхилиться назад. Слід сидіти спокійно, щоб стоматолог міг подивитися на твої зуби*

Мал. 7. *Слід відкрити рот, щоб стоматолог міг оглянути порожнину рота. Стоматолог посвітить туди яскравим світлом, щоб краще бачити*

Мал. 8. *Стоматолог торкнеться до моїх зубів і рота. Він може оглянути рот. Це не має бути боляче. Необхідно слухатися і допомагати лікарю*

Мал. 9. *Стоматолог може зробити рентген мого зуба. Це допоможе йому зрозуміти, наскільки вони здорові. Ворушитися не дозволено. Стоматолог одягне важкий свинцевий фартух, щоб зробити рентген*

Мал. 10. *Стоматолог також може зробити рентген усіх моїх зубів*

Мал. 11. Стоматолог використовує деякі інструменти, щоб перевірити зуби та почистити їх. Вони можуть шуміти

Мал. 12. Коли стоматолог закінчить чистити зуби, потрібно самостійно прополоскати рот водою

Мал. 13. Після цього сплюнути воду у раковину

Мал. 14. Тепер можна витерти рот паперовим рушником

Ми запропонували як проміжний етап гібридного змішаного навчання структуроване самостійне навчання відвідуванню стоматолога дітей за допомогою зорового сприйняття із використанням світлин для візуалізації послідовності дій. Це сприяло позитивному настрою дитини під час відвідування стоматолога, вона не відмовлялася від контакту з лікарем, перший стоматологічний огляд минув із посмішкою та без сліз.

ВИСНОВКИ

Застосування алгоритму навчання дітей віком до 3 років відвідуванню стоматолога з використанням фотоілюстративного матеріалу послідов-

Мал. 15. Лікар дає поради і ми йдемо додому

ності дій дало можливість батькам самостійно підготувати дітей до відвідування стоматолога.

Автори висловлюють подяку за можливість виконання проекту президенту Приватного вищого навчального закладу «Київський медичний універси-

тет УАНМ» О.В. Поканевичу, директору СтоматЦентру «Університетський» А.М. Петрушанко, головній медсестрі – В.В. Павленко, адміністратору – О.М. Остапенко, лікарю-інтерну Т. Гориню, студенту 4 курсу стоматологічного факультету А. Хащевацькому, учню 2-го

класу 91 школи А. Кузьміну і фотографу Є. Васюченко.

Автори висловлюють подяку представництву торгової марки «R.O.C.S.» в Україні ТОВ «ВДС Фарма» за забезпечення засобами гігієни порожнини рота при проведенні клінічних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ісаєва Н.С. Психологічні особливості надання стоматологічної допомоги пацієнтам дитячого віку / Н.С. Ісаєва, І.І. Якубова, Т.Ю. Решетньов // Новини стоматології. – 2013. – № 2. – С. 16–20.
2. Співпраця «дитина–стоматолог–батьки» – запорука успішного лікування / В.М. Кузнецов, О.І. Прохно, П.Б. Коваль, О.М. Косенко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. – 2015. – Т. V, № 4 (18). – С. 19–25.
3. Ципан С.Б. Навчання дітей з аутизмом, як відвідувати стоматолога, шляхом зорового сприйняття з використанням візуальних картинок з послідовністю дій / Ципан С.Б., Якубова І.І., Стручок Н.В. // Современная стоматология. – 2015. – №1 (75). – С. 47–50.
4. Ципан С.Б. Навчання дітей із аутизмом догляду за порожниною рота шляхом зорового сприйняття із використанням візуальних картинок послідовності дій / С.Б. Ципан, І.І. Якубова, Н.В. Стручок // Новини стоматології. – 2014. – №4 (81). – С. 59–63.
5. De Moor R. Dental care in autism // R. De Moor, L. Martens // Med. Dent. – 1997. – Vol. 52, №2. – P. 44–55.
6. Division TEACCH. Visually Structured Tasks: Independent Activities for Students with Autism and Other Visual Learners, March 1996.
7. Frost L., Bondy A. The Picture Exchange Communication System training manual (2nd ed.). Cherry Hill, NJ: Pyramid Educational Consultants. 2002.
8. Loo C.Y. The caries experience and behavior of dental patients with autism spectrum disorder / C.Y. Loo, R.M. Graham, C.V. Hughes // J. Am. Dent. Assoc. – 2008. – №139 (11). – P. 1518–1524.
9. Schopler E., Mesibov G., Hearshey K. Structured teaching in the TEACCH system. In Schopler E., Mesibov G. (Eds.), Learning and cognition in autism (pp. 243–267). New York: Plenum. – 1995.
10. Subramaniam P. Oral health status of autistic children in India / P. Subramaniam, M. Gupta // J. Clin. Pediatr. Dent. – 2011. – №36 (1). – P. 43–47.

REFERENCES

1. Isaieva, N.S., Yakubova, I.I., Reshetnov, T.Iu. (2013). *Novyny stomatolohii*, 2, 16–20 (in Ukrainian).
2. Kuznetsov, V.M., Prokhno, O.I., Koval, P.B., Kosenko, O.M. (2015). *Neonatolohiia, khirurgiia ta perynatalna medytsyna*, Vol. 5, 4 (18), 19–25 (in Ukrainian).
3. Tsypan, S.B., Yakubova, I.I., Struchok, N.V. (2015). *Sovremennaia stomatolohiia*, 1 (75), 47–50 (in Ukrainian).
4. Tsypan, S.B., Yakubova, I.I., Struchok, N.V. (2014). *Novyny stomatolohii*, 4(81), 59–63 (in Ukrainian).
5. De Moor R., Martens, L. (1997). *Med. Dent.*, Vol. 52, 2, 44–55 (in English).
6. Division TEACCH (1996). *Visually Structured Tasks: Independent Activities for Students with Autism and Other Visual Learners*, March (in English).
7. Frost, L., Bondy, A. (2002). *The Picture Exchange Communication System training manual* (2nd ed.). Cherry Hill, NJ: Pyramid Educational Consultants (in English).
8. Loo, C.Y., Graham, R.M., Hughes, C.V. (2008). *J. Am. Dent. Assoc.*, 139 (11), 1518–1524 (in English).
9. Schopler, E., Mesibov, G., Hearshey, K. (1995). *Structured teaching in the TEACCH system*. In Schopler E., Mesibov G. (Eds.), Learning and cognition in autism (pp. 243–267). New York: Plenum (in English).
10. Subramaniam, P., Gupta M.J. (2011). *Clin. Pediatr. Dent.*, 36 (1), 43–47 (in English).

Стаття надійшла в редакцію 4 травня 2016 року